

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів, економічних досліджень і туризму

ЗАТВЕРДЖЕНО КАФЕДРОЮ

Завідувач кафедри

Олексій ЗОРЯ

(протокол «01» вересня 2025 р. № 1)

РОБОЧА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Переддипломна практика

освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

спеціальність 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

галузь знань 07 Управління та адміністрування

рівень вищої освіти другий (магістерський)

факультет Обліку та фінансів

ПОЛТАВА
2025-2026 н. р.

Робоча програма Переддипломної практики для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

рівень вищої освіти другий (магістерський)

Мова викладання державна

Розробники: Краснікова Оксана, доцент кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму, кандидат економічних наук, доцент; Зоря Олексій, професор кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму, доктор економічних наук, завідувач кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму, гарант освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок другого (магістерського) рівня, професор; Безкровний Олександр, професор кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму, кандидат економічних наук, доцент; Чумак Валентина, професор кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму, кандидат економічних наук, доцент; Дорогань-Писаренко Людмила, професор кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму, кандидат економічних наук, професор; Дорошенко Ольга, доцент кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму, кандидат економічних наук, доцент; Зоря Світлана, доцент кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму, кандидат економічних наук, доцент; Тютюнник Юрій, професор кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму, кандидат економічних наук, доцент; Капаєва Людмила, професор кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму, кандидат економічних наук, доцент.

Погоджено гарантом освітньої програми «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

«01» вересня 2025 року

Олексій ЗОРЯ

Схвалено радою з якості вищої освіти спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Протокол від «01» вересня 2025 року № 1

Голова ради з якості вищої освіти спеціальності
«Фінанси, банківська справа, страхування
та фондовий ринок»

Світлана ЗОРЯ

1. Опис практики

Таблиця 1

Опис переддипломної практики

Елементи характеристики	Денна форма здобуття освіти 072ФБССФР_мд_2024
Загальна кількість годин	180
Кількість кредитів	6
Місце в Індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Обов'язкова
Рік навчання (курс)	2
Семестр	3
Вид підсумкового контролю	диференційований залік

2. Мета та завдання практики

Метою переддипломної практики є закріплення, поглиблення, узагальнення знань та вдосконалення практичних умінь і навичок, набутих за час навчання у закладі вищої освіти; оволодіння професійним досвідом, компетентностями для забезпечення готовності до самостійної трудової діяльності; виховання внутрішньої потреби постійного оновлення професійних знань і творчого їх застосування в реальних умовах функціонування суб'єкта господарювання, збір матеріалів для написання кваліфікаційної роботи.

Завдання переддипломної практики:

- вивчення організаційної структури суб'єкта господарювання та з'ясування місця і значення в ній посадової особи чи підрозділу, який відповідає за фінансову діяльність бази практики;
- дослідження особливостей побудови структури та функцій посадової особи чи підрозділу, який відповідає за фінансову діяльність бази практики бази практики;
- набуття досвіду здійснення фінансово-економічної характеристики суб'єкта господарювання;
- закріплення практичних навичок фінансової роботи та прийняття оптимальних управлінських рішень у сфері фінансів суб'єкта господарювання;
- опрацювання матеріалів фінансово-облікової, статистичної інформації тощо про господарську діяльність суб'єкта господарювання та апробація результатів кваліфікаційної роботи;
- набуття досвіду роботи в колективі та виконання посадових обов'язків;
- закріплення навичок виконання науково-дослідної роботи та підготовки наукових доповідей.

3. Передумови для проходження практики

Методологія та організація наукових досліджень, Ділова іноземна мова, Аналітичне забезпечення фінансових рішень, Банківський менеджмент, Страховий менеджмент, Управління фінансово-економічною безпекою,

Фінансовий менеджмент, Управління активами фондового ринку, Управління інвестиційно-інноваційною діяльністю в аграрній сфері.

4. Результати проходження практики

Компетентності:

Загальні:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК03. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК04. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК05. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК06. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК07. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК09. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

- фахових:

ФК01. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

ФК02. Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

ФК03. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ФК04. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ФК05. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

ФК06. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних задач і проблем у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ФК07. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ФК08. Здатність застосовувати інноваційні підходи в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ФК09. Здатність розробляти технічні завдання для проектування інформаційних систем у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ФК10. Здатність володіти теоретичними та методичними прийомами для вирішення проблем фінансово-економічної безпеки та забезпечення інвестиційно-інноваційного розвитку національної економіки.

Програмні результати навчання:

ПР01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з

дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

ПР03. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПР04. Відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ПР06. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях.

ПР07. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності

ПР08. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та управляти ними.

ПР09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ПР10. Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

ПР11. Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського, страхового менеджменту та управління фондами для прийняття рішень.

ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

ПР13. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

ПР14. Впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки та інвестиційної привабливості національного господарства.

ПР15. Визначати стратегічні напрями розвитку інвестиційно-інноваційного потенціалу аграрної сфери, ефективність управління ним та механізми фінансування інвестиційних проєктів.

Таблиця 2

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання	Очікувані результати навчання практики
ПР01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності	Вміти використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності

ПР03. Здійснювати адаптацію та моди-фікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій про-фесійної діяльності	Вміти здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності
ПР04. Відшукувати, обробляти, сис-тематизувати та аналізувати інфор-мацію, необхідну для вирішення про-фесійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страху-вання та фондового ринку	Вміти відшукувати, обробляти, система-тизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку
ПР06. Доступно і аргументовано пред-ставляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях.	Вміти доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях
ПР07. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності	Вміти вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності
ПР08. Вміти застосовувати іннова-ційні підходи у сфері фінансів, бан-ківської справи, страхування та фондового ринку та управляти ними	Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та управляти ними
ПР09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку	Вміти застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку
ПР10. Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання	Вміти здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання
ПР11. Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, бан-ківського, страхового менеджменту та управління фондами для прийняття рішень	Вміти застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського, страхового менеджменту та управління фондами для прийняття рішень
ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінан-сів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів	Вміти обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів
ПР13. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів	Вміти оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів
ПР14. Впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки та інвестиційної привабливості національного господарства	Впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки та інвестиційної привабливості національного господарства

ПР15. Визначати стратегічні напрями розвитку інвестиційно-інноваційного потенціалу аграрної сфери, ефективність управління ним та механізм фінансування інвестиційних проєктів	Вміти визначати стратегічні напрями розвитку інвестиційно-інноваційного потенціалу аграрної сфери, ефективність управління ним та механізм фінансування інвестиційних проєктів
--	--

5. Програма практики

Зміст практики визначається з урахуванням особливостей бази практики.

Розділ 1. Фінансово-економічна характеристика суб'єкта господарювання. Організаційна структура, форма власності, організаційно-правова форма суб'єкта господарювання, оцінка структури управління (наявність філій, представництв, відділень). Мета та види діяльності бази практики, її відповідність чинним законодавчим вимогам і нормам. Організація фінансової роботи на базі практики (наявність, склад та повноваження фінансової служби). Оцінка порядку формування, складу та структури капіталу суб'єкта господарювання. Динамічний аналіз основних груп фінансових показників діяльності бази практики (аналіз прибутків та збитків, рентабельність, ліквідність та платоспроможність, фінансова стійкість, ділова активність).

Розділ 2. Стан досліджуваних питань в межах теми кваліфікаційної роботи. Здійснення визначених аналітичних розрахунків досягнутого рівня досліджуваної проблематики у відповідності до теми кваліфікаційної роботи на матеріалах бази практики. Узагальнення здійснених обчислень та оцінка отриманих результатів в межах горизонту досліджень.

Розділ 3. Шляхи вдосконалення досліджуваних питань в межах теми кваліфікаційної роботи. Пропозиції щодо можливих шляхів і напрямів вирішення досліджуваних проблем на сучасному етапі розвитку фінансових відносин, підтверджені відповідними розрахунками, висновками та пропозиціями.

6. Структура (тематичний план) практики

Таблиця 3

Структура (тематичний план) переддипломної практики

Назви теми	Кількість годин денна форма 072ФБССФР_мд_2024
Розділ 1. Фінансово-економічна характеристика суб'єкта господарювання.	30
Розділ 2. Стан досліджуваних питань в межах теми кваліфікаційної роботи.	60
Розділ 3. Шляхи вдосконалення досліджуваних питань в межах теми кваліфікаційної роботи.	90
Разом	180

7. Індивідуальні завдання з практики

Зміст практики носить індивідуальний характер та відповідає тематиці кваліфікаційних робіт.

8. Вимоги до баз практики

Переддипломна практика проводиться на базах практики з урахуванням змісту й особливостей проведення наукового дослідження та підготовки кваліфікаційної роботи. Підприємства (установи, організації тощо), які залучаються для проведення переддипломної практики студентів, мають відповідати наступним вимогам:

- наявність структурних підрозділів чи фахівців, з відповідним професійним досвідом, напрям діяльності та виконувати якими функціональні обов'язки відповідають профілю спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок;
- здатність забезпечити виконання програми практики;
- забезпечення кваліфікованого керівництва практикою студентів;
- забезпечення належних умов для проходження практики на виробництві з дотриманням правил і норм безпеки праці, виробничої санітарії відповідно до законодавства;
- надання студентам на час проходження практики можливості працювати на штатних посадах, робота на яких відповідає програмам практики (за згодою керівника підприємства (установи, організації тощо) та за наявності відповідних вакансій);
- надання студентам права користуватися документацією, необхідною для виконання програми практики, з урахуванням політики конфіденційності підприємства (установи, організації тощо);
- можливість наступного працевлаштування випускників Університету (на загальних підставах, за наявності вакансій).

Для проведення практики кафедра формує та подає на узгодження в відділ практики та сприяння працевлаштуванню студентів і випускників перелік підприємств (організацій, установ тощо), які відповідають вимогам до баз практик. Даний перелік може доповнюватися підприємствами (організаціями, установами тощо), запропонованими студентами.

Укладання договорів про проведення практики студентів з підприємствами (організаціями, установами тощо) здійснюється за сприяння кафедри, не пізніше як за місяць до початку практики. Договори, укладені з базами практики, є юридичною підставою для проходження практики студентами. Строк дії договорів погоджується договірними сторонами.

9. Організація проведення практики

Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення практики студентів освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок, є:

- розробка наскрізної і робочих програм практик;

- визначення баз практики;
- укладання договорів про проведення практики студентів між Університетом та підприємствами (установами, організаціями тощо);
- розподіл студентів за базами практики;
- підготовка для баз практики інформації про обсяги, зміст, період проведення практики студентів, потреби в обладнанні та матеріалах тощо;
- призначення керівників практики;
- проведення настановчих зборів студентам;
- підготовка звітної документації за результатами проведення практики;
- інші заходи.

Відповідальність за організацію та проведення практики покладається на ректора Університету. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням в Університеті здійснює керівник виробничої практики відділу практики та сприяння працевлаштуванню студентів і випускників, на факультеті – декан, на кафедрі – завідувач кафедри.

Функції організаторів, керівників та учасників практики визначаються Положенням про проведення практики студентів Полтавського державного аграрного університету.

Заходи, пов'язані з організацією практики студентів, визначаються наказом ректора Університету про проведення практики студентів.

Переддипломна практика студентів проводиться у виробничих умовах в період, що забезпечує можливість виконання студентами всіх видів робіт згідно з програмою практики.

На початку практики керівник підприємства (установи, організації тощо) призначає керівника від бази практики, а також забезпечує проведення студентам-практикантам інструктажів із охорони праці, ознайомлення з правилами внутрішнього трудового розпорядку бази практики, порядком отримання документації та матеріалів. Керівником практики від бази практики повинен бути фахівець, який працює на постійній основі. Кількість студентів-практикантів, яка закріплюється за ним, не повинна перевищувати десяти осіб.

На студентів-практикантів, які проходять практику на підприємстві (в установі, організації тощо), розповсюджується законодавство України про працю та правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства (установи, організації тощо). За наявності вакантних місць та за відповідності змісту роботи програмі практики, студенти можуть бути зараховані на штатну посаду.

Керівник переддипломної практики від кафедри:

- розробляє методичне забезпечення практики студентів;
- забезпечує якість проходження практики студентів згідно з її програмою;
- контролює своєчасне прибуття студентів до баз практики;
- здійснює контроль за виконанням програми практики та термінами її проходження;
- проводить консультації щодо опрацювання та узагальнення зібраного матеріалу;

- перевіряє щоденники, звіти з практики та оцінює результати її проходження студентами;
- подає на кафедру звіт керівника переддипломної практики;
- здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством і внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.

Керівник практики від бази практики:

- здійснює безпосереднє керівництво практикою студентів-практикантів згідно з програмою практики;
- знайомить студентів-практикантів із правилами внутрішнього розпорядку та контролює їх дотримання;
- повідомляє керівнику практики від кафедри про порушення студентом-практикантом трудової дисципліни та внутрішнього розпорядку;
- контролює ведення щоденника, підготовку звіту студентом-практикантом;
- після закінчення практики складає відгук-характеристику на кожного студента-практиканта, де дає оцінку проходження практики.

Студенти, які проходять переддипломну практику, зобов'язані:

- з'явитися на настановчі збори з питань проходження практики та звітування за її результатами;
- пройти цільовий інструктаж з охорони праці;
- отримати документи для проходження практики;
- ознайомитися з програмою практики;
- своєчасно прибути на базу практики;
- дотримуватися правил охорони праці на підприємстві (в установі, організації тощо);
- виконувати завдання, передбачені програмою практики;
- підготувати звітну документацію з практики;
- своєчасно подати звіт з практики та захисти його перед комісією.

10. Вимоги до звітної документації з практики

Після закінчення терміну переддипломної практики у встановлений строк студенти звітують про її результати перед кафедрою відповідальною за реалізацію освітньо-професійною програмою (кафедра фінансів, економічних досліджень і туризму). Результати проходження переддипломної практики оформляються звітом, де висвітлюються всі розділи програми практики та додатки до них. Студент складає звіт з переддипломної практики одночасно з її проходженням на відповідному робочому місці.

Звіт має містити відомості про виконання здобувачем вищої освіти усіх розділів програми практики, мати висновки і пропозиції. Всі основні результати, отримані практикантом мають бути підтверджені розрахунками та зведені у таблиці. У кожній таблиці повинна бути проілюстрована динаміка. Дані кожної таблиці мають бути проаналізовані в тексті з відповідними висновками.

Звіт виконується державною мовою. Викладення тексту роботи повинно бути логічним, аргументованим, стилістично вірним з використанням

наукової мови та професійної термінології. Пряме переписування у звіті матеріалів із літературних джерел є неприпустимим.

Звіт повинен мати титульний аркуш і змістовну частину. По змісту та обсягу звіт повинен відповідати вимогам практики і відображати всі види робіт, передбачені навчально-методичними документами. Змістова частина має складатися з таких розділів (з урахуванням змісту переддипломної практики):

Вступ

Розділ 1. Фінансово-економічна характеристика суб'єкта господарювання

Розділ 2. Стан досліджуваних питань в межах теми кваліфікаційної роботи

Розділ 3. Шляхи вдосконалення досліджуваних питань у межах теми кваліфікаційної роботи.

Висновки

Список використаних джерел (за необхідності)

Додатки

Сторінки звіту нумеруються в верхній правій частині аркуша, верхнє поле якого складає 20 мм, нижнє – 20 мм, ліве – 30 мм, праве – 10 – 15 мм. До комп'ютерного набору тексту звіту повинні бути витримані наступні вимоги: шрифт – Times New Roman (звичайний), розмір шрифту – 14, інтервал 1,5 (полуторний), щільність тексту – всюди повинна бути однакова.

Заголовки структурних частин звіту «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛИ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до набору. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу 1,25 см. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою.

Кожну структурну частину звіту треба починати з нової сторінки, але остання сторінка розділу повинна бути заповнена не менше ніж на дві третіх. По тексту роботи не допускаються скорочення слів, за винятком загальноприйнятих. Не використовувати в тексті виділення жирним шрифтом (крім вступу, висновків, назв: розділів, підрозділів та таблиць) і курсивом (крім слова «Таблиця» і «Продовж. табл.»).

До звіту з переддипломної практики додається список використаних джерел (за необхідності).

Під час складання списку використаних джерел необхідно дотримуватися національного стандарту ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документи. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

В кінці звіту і, відповідно, по розділах студент у вигляді висновків узагальнює практику та формулює пропозиції щодо вдосконалення досліджуваних питань.

Додатки оформлюють як продовження звіту на наступних його сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті звіту. Додаток

повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток __» і велика літера, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад: Додаток А, Додаток Б. Один додаток позначається як додаток А.

В додатках слід навести схеми, таблиці та первинні документи, пов'язані зі змістом розділів практики. Додатки мають включати всі документи, що оформлялися студентом відповідно до програми практики. Слід також додати копії форм фінансової звітності та інші інформаційні дані, доцільність використання яких обумовлена змістом практики чи специфікою діяльності суб'єкта господарювання.

Обсяг звіту з переддипломної практики повинен складати не більше 35 сторінок комп'ютерного тексту.

Текст звіту з практики перевіряється на наявність текстових запозичень згідно Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Полтавському державному аграрному університеті.

Звіт з практики повинен бути перевірений самостійно здобувачами вищої освіти, використовуючи програми, які є у відкритому доступі, крім тих, розробниками яких є фізичні або юридичні особи, зареєстровані на території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором/ державою окупантом або Університетом.

Керівник практики від бази практики ознайомлюється зі звітом переддипломної практики.

До звіту прикладається щоденник практики. У щоденнику практики студент у хронологічному порядку відображає зміст виконуваної ним роботи під час практики з коротким її аналізом. Щоденник практики обов'язково підписується керівниками практики. В ньому згідно з строками практики зазначаються дати прибуття й вибуття студента-практиканта, які завіряються підписом керівника практики від підприємства та печаткою.

Щоденник практики повинен містити календарний графік проходження практики, який складається на основі програми практики. Послідовність вивчення тем і кількість годин може змінюватися залежно від досліджуваного суб'єкта господарювання. Календарний графік проходження практики підписується керівниками практики від кафедри та від підприємства (організації, установи) й завіряється печаткою. В розрізі кожного виду роботи з урахуванням програми практики записи у щоденнику можуть бути по кожному дню з фіксацією роботи, яку виконував студент. В останній день практики керівник практики від підприємства (організації, установи) дає відгук-характеристику і оцінку роботи студента на практиці, завіривши їх підписом і печаткою.

11. Підведення підсумків практики і оцінювання її результатів

Підведення підсумків практики проводиться після її завершення за результатами виконання програми практики. Звіт з переддипломної практики захищається студентом перед комісією, яка призначена наказом ректора Університету.

За підсумками переддипломної практики проводиться семестровий контроль у формі диференційованого заліку, який виставляється після її закінчення протягом перших двох теоретичних тижнів навчання головою комісії із захисту звітів з практики.

Голова комісії підсумовує бали, нараховані керівником практики від кафедри та комісією із захисту звітів з практики.

Керівником практики від кафедри нарахування балів здійснюється на підставі:

- оцінки результатів проходження практики студентом, наданої у відгуку-характеристиці керівника практики від бази практики;
- оцінки якості оформлення і змістовності наповнення щоденника та звіту з практики.

Комісія із захисту звітів з практики нараховує бали за підсумками презентації студентом результатів проходження практики та відповідей на запитання членів комісії.

Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання переддипломної практики наведена в табл. 4 та табл. 5.

Таблиця 4

Схема нарахування балів з переддипломної практики

Види робіт, що підлягають оцінюванню		Максимальна кількість балів
Результати проходження практики студентом, оцінка яких надана у відгуку-характеристиці керівника практики від бази практики		0-30
Якість оформлення і змістовність наповнення щоденника та звіту з практики		0-29
Загальна кількість балів, нарахована керівником практики від кафедри (до захисту)		0-59
Презентація студентом результатів проходження практики та відповідей на запитання членів комісії		0-41
Підсумкова оцінка:	кількість балів: за 100-баловою шкалою	
	за 4-баловою шкалою	
	оцінка ЄКТС	

Таблиця 5

**Шкала та критерії оцінювання
результатів проходження практики студентом, оцінка яких надана у відгуку-
характеристиці керівника практики від бази практики**

Кількість балів	Критерії оцінювання
25-30	відгук-характеристика від підприємства позитивна, містить схвальні відгуки щодо проходження студентом практики, що свідчить про опанування програми практики, високий рівень теоретичних знань та вмінні застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях та показує вміння використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності; здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності; відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та управляти ними; застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання; застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського, страхового менеджменту та управління фондами для прийняття рішень; обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів; оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів; впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки та інвестиційної привабливості національного господарства; визначати стратегічні напрями розвитку інвестиційно-інноваційного потенціалу аграрної сфери, ефективність управління ним та механізми фінансування інвестиційних проєктів; вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.
15-24	відгук-характеристика має незначні зауваження щодо проходження студентом практики, що свідчить про опанування програми практики, достатній рівень теоретичних знань та вмінні використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності; здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності; відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та управляти ними; застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання; застосовувати поглиблені знання в

	сфері фінансового, банківського, страхового менеджменту та управління фондами для прийняття рішень; обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів; оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів; впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки та інвестиційної привабливості національного господарства; визначати стратегічні напрями розвитку інвестиційно-інноваційного потенціалу аграрної сфери, ефективність управління ним та механізми фінансування інвестиційних проєктів; вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності
6-14	відгук-характеристика має значну кількість зауважень щодо проходження студентом практики, що свідчить про часткове опанування програми практики, задовільний рівень теоретичних знань та вмінні застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях та показує вміння використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності; здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності; вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та управляти ними; застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання; застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського, страхового менеджменту та управління фондами для прийняття рішень; обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів; оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів; впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки та інвестиційної привабливості національного господарства; визначати стратегічні напрями розвитку інвестиційно-інноваційного потенціалу аграрної сфери, ефективність управління ним та механізми фінансування інвестиційних проєктів; вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності
1-5	відгук-характеристика негативна, містить значну кількість зауважень щодо проходження студентом практики, що свідчить про часткове опанування програми практики, низький рівень теоретичних знань та показує вміння використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності; здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності; вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та управляти ними; застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання; застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського, страхового менеджменту та

	управління фондами для прийняття рішень; обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів; оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів; впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки та інвестиційної привабливості національного господарства; визначати стратегічні напрями розвитку інвестиційно-інноваційного потенціалу аграрної сфери, ефективність управління ним та механізми фінансування інвестиційних проєктів; вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності
0	в разі не виконання програми практики, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

Таблиця 6

**Шкала та критерії оцінювання
якості оформлення і змістовності наповнення щоденника та звіту з
практики**

Кількість балів	Критерії оцінювання
16-29	програму практики виконано в повному обсязі, на високому рівні, звіт і щоденник оформлено згідно вимог, можуть містити незначні стилістичні помилки, що свідчить про високий рівень здатності використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання; фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності; здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності; застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів; оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів; обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
11-15	програму практики виконано в повному обсязі, звіт та щоденник оформлені з незначними порушеннями вимог, наявні незначні граматичні та стилістичні помилки, що свідчить про достатній рівень здатності використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання; фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності; здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності; застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та

	фондового ринку; обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів; оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів; обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
6-10	поставлені завдання практики виконано не в повній мірі, звіт має помилки та зауваження, не відповідає вимогам, щоденник заповнений не повністю, що свідчить про задовільний рівень здатності використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання; фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності; здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності; застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів; оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів; обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
1-5	наявність суттєвих недоліків або ж повної невідповідності програми практики, звіт не відповідає вимогам щодо обсягу, оформлення та викладу змісту, що свідчить про часткову здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання; фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності; здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності; застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів; оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.
0	в разі відсутності звіту та щоденника з практики, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

Таблиця 7

**Шкала та критерії оцінювання
презентації студентом результатів проходження практики та відповідей
на запитання членів комісії**

Кількість балів	Критерії оцінювання
30-41	студент демонструє глибокі знання, вільно володіє матеріалами виконаних завдань практики, дає правильні, обґрунтовані, осмислені відповіді на поставлені питання, що свідчить про високий рівень здатності застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського, страхового менеджменту та управління фондами для прийняття рішень; використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності; здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності; застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів; оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів; доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях.
20-29	студент володіє матеріалами виконаних завдань практики, має високу комунікативну культуру, але відповіді на поставлені питання мають окремі помилки та неточності, недостатньо обґрунтовані та осмислені, що вказує на достатній рівень здатності застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського, страхового менеджменту та управління фондами для прийняття рішень; використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності; здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності; застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів; оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів; доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях.
11-19	студент володіє матеріалами лише в частині виконаних завдань практики, відповіді на запитання комісії містять грубі помилки, що свідчить про середній рівень здатності застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського, страхового менеджменту та управління фондами для прийняття рішень; використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності; здійснювати адаптацію та

	модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності; застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях.
1-10	студент не володіє матеріалами виконаних завдань практики на низькому рівні, не виявляє самостійності суджень, відповіді на запитання комісії в більшій мірі відсутні, що свідчить про низький рівень здатності застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського, страхового менеджменту та управління фондами для прийняття рішень; використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності; здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності; застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях.
0	студент не володіє матеріалами виконаних завдань практики, не виявляє самостійності суджень, відповіді на запитання комісії відсутні, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

12. Політика проходження практики

Політика щодо термінів проходження та звітування за результатами практики.

Студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів проходження та звітування за результатами практики, визначених навчальним планом, графіком навчального процесу на 2025-2026 н.р. та Положенням про проведення практики студентів Полтавського державного аграрного університету (<https://surl.li/gqmvww>) виконання усіх видів робіт.

Заходи, пов'язані з організацією практики студентів, визначаються наказом ректора Університету про проведення практики студентів. Він подається на підпис ректору не пізніше ніж за місяць до початку практики.

Переддипломна практика студентів проводиться у виробничих умовах в період, що забезпечує можливість виконання студентами всіх видів робіт згідно з програмою практики.

Диференційований залік з переддипломної практики студентів денної форми здобуття освіти виставляється після її закінчення протягом двох тижнів теоретичного навчання головою комісії із захисту звітів з практики.

Дата складання семестрового контролю з практики студенту може бути перенесена за наявності обставин, які унеможливають складання у терміни, визначені наказом ректора, та за можливості його здійснення згідно графіка освітнього процесу. Перенесення дати складання семестрового контролю з практики здійснюється відповідним наказом ректора Університету.

Студенту, який не виконав програму практики з поважної причини, за погодження декана факультету може бути надана можливість повторного проходження практики в період, визначений наказом ректора Університету. Студент, який не виконав програму практики без поважної причини, відраховується з Університету як такий, що не виконав навчальний план.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності (<http://surl.li/izlkkz>) та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету (<https://surl.li/pijgvb>).

Текст звіту з практики перевіряється на наявність текстових запозичень згідно Кодексу академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету та Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Полтавському державному аграрному університеті.

Звіт з практики повинен бути перевірений самостійно здобувачами вищої освіти, використовуючи програми, які є у відкритому доступі, крім тих, розробниками яких є фізичні або юридичні особи, зареєстровані на території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором/ державою окупантом, або Університетом.

Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <http://surl.li/izlkkz>.

Політика щодо оскарження результатів оцінювання. Студент має право оскаржити результати контрольних заходів за підсумками виконання програми практики. Порядок оскарження результатів оцінювання студентів здійснюється відповідно Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті (<http://surl.li/ewxzjy>).

13. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Аранчій В. І., Томілін О. О., Дорогань-Писаренко Л. О. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. Полтава : РВВ ПДАУ. 2021. 300 с.
2. Банківська система : підруч. / [М. Крупка, Є. Андрушак, Н. Пайтра та ін.]; за ред. д-ра екон. наук, проф. М. Крупки. 2-ге вид., переробл. і доповн. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 524 с.
3. Банківський менеджмент : навч. посіб. / [Зянько В.В., Єпіфанова І. Ю., Коваль Н. О., Ткачук Л. М.]. 3-те вид., доп. Вінниця : ВНТУ, 2022. 170 с.
4. Боронос В. Г., Плікус І. Й. Управління фінансовою санацією підприємств : підруч. Суми : СДУ, 2022. 459 с.
5. Верланов Ю. Ю. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. Вид. 2-ге. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 336 с.
6. Гаватюк Л. С., Юрій Е. О., Корбутяк А. Г., Сокровольська Н. Я. Управління фінансовими активами : навч. посіб. Чернівці, 2021. 170 с.
7. Жигалкевич Ж. М., Кам'янська О. В. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2022. 214 с.

8. Журавльова Т. О., Макаренко Ю. П., Турова Л. Л., Сірко А. Ю. Фінансовий менеджмент у банку : навч. посіб. Дніпро : Пороги, 2021. 360 с.
9. Зянько В. В., Єпіфанова І. Ю., Коваль Н. О., Ткачук Л. М. Банківський менеджмент : навч. посіб. 3-тє вид., доп. Вінниця : ВНТУ, 2022. 170 с.
10. Калініченко З. Д. Ризик-менеджмент : навч. посіб. для здобувачів спец. 051 «Економіка» та 073 «Менеджмент». Дніпро : ДДУВС, 2021. 224 с.
11. Качула С. В., Халатур С. М., Павлова Г. Є., Лисяк Л. В., Дуброва Н. П. Інвестиційний менеджмент : навч. посіб. (практикум). Дніпро : Монолит, 2022. 204 с.
12. Кривов'язюк І. В. Антикризове управління підприємством : навч. посіб. 3-тє видання, доп. і перероб. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 396 с.
13. Кузенко Т. Б., Сабліна Н. В. Фінансова безпека підприємства : навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 123 с.
14. Курило О. Б., Бондаренко Л. П., Вівчар О. Й., Чубка О. М. Фінанси підприємств : підруч. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 340 с.
15. Куцик А. П. Управління ризиками : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ. 2024. 119 с.
16. Кучерівська С. С. Страховий менеджмент. Фінанси, банківська справа та страхування. Управління фінансами : мікро- і макрорівень : підруч. для магістрів / за ред. проф. П. О. Нікіфорова, доц. Н. А. Бак. Чернівці, 2021. 235 с.
17. Лактіонова О. А. Управління фінансовими ризиками : навч. посіб. Вінниця : ДонНУ ім. Василя Стуса, 2020. 256 с.
18. Магопєць О. А. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / О. А. Магопєць, Н. С. Шалімова, О. М. Черновол; М-во освіти і науки України, Центральноукраїн. нац. техн. ун-т. [2-ге вид., випр. та доп.]. Кропивницький : ЦНТУ, 2022. 230 с.
19. Опальчук Р. М. Страховий менеджмент : навч. посіб. Київ : ЦП «Компринт», 2023. 251 с.
20. Податковий Кодекс України / Відомості Верховної ради України від 02 груд. 2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
21. Про Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» (у редакції Закону України від 22.12.2011 № 4212-VI). URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v_606600-13#Text.
22. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV [із змінами та доповненнями]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15#Text>.
23. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV [із змінами та доповненнями]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>.
24. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>.

25. Про банки і банківську діяльність : закон України від 07 грудня 2000 р. № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>.
26. Про національну безпеку України : закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>.
27. Про страхування : Закон України від 18 листоп. 2021 р., № 1909-IX / Відомості Верховної ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>.
28. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. / Арутюнян С.С., Іоргачова М.І. та ін.; за заг. ред. С.С. Арутюнян, М.І. Іоргачова. Харків : «Діса плюс», 2020. 312 с.
29. Сіренко Н. М., Мельник О. І., Шишпанова Н. О. Страхувальний менеджмент : навч. посіб. Миколаїв : МНАУ, 2020. 179 с.
30. Слободянюк О., Кібік О., Котлубай В., Корнілова О., Примаченко І. Інвестиційний менеджмент : навч.-метод. посіб. Нац. ун-т «Одес. юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2024. 129 с. URL: <https://hdl.handle.net/11300/28715>.
31. Солодкий М. О., Ільчук М. М., Яворська В. О. Аналіз і прогнозування біржового ринку : навч. посіб. Київ : ФОП Ямчинський О. В., 2020. 642 с.
32. Сороківська М. В., Юсипович О. І. Фінансовий менеджмент : (математичний інструментарій) : навч. посіб. Львів : Новий Світ-2000, 2020. 281 с.
33. Ставерська Т. О., Макогон В. В. Фінансовий менеджмент в банку : навч. посіб. ДБТУ. Харків. 2024. 364 с
34. Томілін О. О., Дорогань-Писаренко Л. О., Аранчій Д. С. Сучасні технології фінансового менеджменту : навч. посіб. Полтава : ПДАУ. 2023. 218 с.
35. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Полтава : Видавництво ПП «Астрія», 2020. 434 с.
36. Управління активами інституційних інвесторів : Хрестоматія / Укладачі: С. О. Бірюк, В. О. Ботте, Н. В. Дегтярьова [та ін.]. Упорядники : І. Р. Доброван, Т. В. Колесникова, О. І. Топішко. Київ : ДУ «АРІФРУ», 2020. 368 с.
37. Управління фінансовою санацією підприємства : навч. посіб. / укладачі: Н. О. Ковальчук, М. П. Федішин, А. В. Жаворонок, А. С. Абрамова. Чернівецький нац. ун-т імені Ю. Федьковича імені ЧНУ, 2020. 224 с.
38. Фінанси підприємств : навч. посіб. / [Ситник Н. С., Смолінська С.Д., Ясіновська І.Ф.]; за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 402 с.
39. Фінансовий менеджмент у банку : навч. посіб. Журавльова Т. О., Макаренко Ю. П., Турова Л. Л., Сірко А. Ю. Дніпро : Пороги, 2021. 360 с.
40. Чебанова Т. Є. Фінансовий менеджмент : навч. посібник. Одеса. ОНМУ. 2025. 190 с.
41. Шевченко Н. В., Мельник С. І. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. у схемах і таблицях. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 224 с.

Допоміжні

1. Долінський Л. Б. Фінансовий ризик-менеджмент : навч.-метод. посібник. Київ : Національний університет «Києво-Могилянська академія», 2022. 132 с.
2. Єршова Н. Ю., Портна О. В. Аналіз господарської діяльності: теорія і практикум : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2024. 308 с.
3. Заячківська О. В. Фінансовий бізнес-консалтинг : конспект лекцій. Рівне : НУВГП, 2022. 78 с.
4. Зоря О. П., Яснолоб І. О., Процюк Н. Ю. Інвестиційно-інноваційний потенціал суб'єктів господарювання аграрної сфери: механізми формування та підвищення ефективності використання : монографія. Полтава : Видавництво ПП «Астроя», 2023. 111 с.
5. Інструкція про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг : Постанова Правління Національного банку України від 29 липня 2022 р. № 163. Національний Банк України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0163500-22#Text>.
6. Інструкція про виконання міжбанківських платіжних операцій в Україні в національній валюті : Постанова Правління НБУ від 03 березня 2023 р. № 16. Національний Банк України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0016500-23#Text>.
7. Клапків Л. М., Клапків Ю. М., Свірський В. С. Фінансові ризики в діяльності страхових компаній: теоретичні засади, сучасні реалії та прагматизм управління : монографія. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2020. 171 с.
8. Клапків Ю. М. Ринок страхових послуг: концептуальні засади, технічні інновації та перспективи розвитку : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 568 с.
9. Кондратенко Н. О. Великих К. О. Фінансовий аналіз : конспект лекцій для студентів бакалаврату усіх форм навчання спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. Бекетова, 2020. 166 с.
10. Концепція з управління ліквідністю на 2020 – 2023 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 04 листопада 2020 р. № 1375. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1375-2020-%D1%80#Text>.
11. Кущик А. П. Фінансовий аналіз в фінансових установах та на підприємствах : конспект лекцій для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» освітньо-професійної програми «Фінанси і кредит». Запоріжжя : ЗНУ, 2022. 138 с.
12. Левицький В. В. Банківський менеджмент : конспект лекцій. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 102 с.
13. Матвійчук Н. Національний банк та грошово-кредитна політика : конспект лекцій. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки. 2022. 91 с.

14. Про затвердження Положення про авторизацію надавачів фінансових послуг та умови здійснення ними діяльності з надання фінансових послуг : Постанова правління НБУ від 29 груд. 2023 р., № 199. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0199500-23#Text>.

15. Про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг : постанова Правління НБУ від 29.07.2022 р. № 163. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0163500-22#Text>.

16. Про затвердження Положення про застосування Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи : постанова Правління НБУ від 17 вересня 2015 р. № 615. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0615500-15#Text>.

17. Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями : постанова Правління Національного банку України від 30 червня 2016 р. № 351. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16>.

18. Про затвердження Положення про характеристики та класифікаційні ознаки класів страхування, особливості здійснення діяльності зі страхування та укладання договорів за класами страхування : Постанова правління НБУ від 19 груд. 2023 р., № 166. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0182500-23#Text>.

19. Про затвердження Положення про вимоги до системи управління страховика : Постанова правління НБУ від 27 груд. 2023 р., № 194. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0194500-23#Text>.

20. Про затвердження Положення про порядок формування страховиками технічних резервів : Постанова правління НБУ від 29 груд. 2023 р., № 203. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0203500-23#Text>.

21. Про затвердження Положення про встановлення вимог щодо забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика : Постанова правління НБУ від 29 груд. 2023 р., № 201. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0201500-23#Text>.

22. Про фінансові послуги та фінансові компанії : Закон України від 14 груд. 2021 р., № 1953-IX / Відомості Верховної ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>.

23. Про затвердження Положення про застосування Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи : Постанова Правління НБУ 17 вересня 2015 р. № 615. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0615500-15#Text>.

24. Про затвердження Положення про застосування Національним банком України заходів впливу за порушення колекторськими компаніями законодавства про захист прав споживачів фінансових послуг : Постанова Правління Національного банку України від 27.11.2023 р. № 193. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0193500-23#Text>.

25. Про затвердження Положення про ліцензування банків : Постанова Правління Національного банку України від 22 грудня 2018 р. № 149. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0149500-18#Text>.

26. Про затвердження Положення про процентну політики Національного банку України : Постанова Правління НБУ від 21 квітня 2016 р. № 277. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0277500-16#Text> .

27. Про затвердження Положення про порядок формування та зберігання обов'язкових резервів банками України та філіями іноземних банків в Україні : Постанова Правління Національного банку України від 11 грудня 2014 р. № 806. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0806500-14#Text> .

28. Про затвердження Положення про встановлення критеріїв, за якими визначається профіль ризику надавачів фінансових послуг, їх суспільна важливість, на підставі яких визначаються наглядові дії Національного банку України : Постанова правління НБУ від 08 листоп. 2023 р., № 143 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0143500-23#Text>.

29. Про затвердження Положення про авторизацію страхових посередників та умови здійснення діяльності з реалізації страхових та/або перестрахових продуктів : Постанова правління НБУ від 03 січ. 2025 р., № 2 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002500-25#Text>.

30. Про захист персональних даних : Закон України від 01 червня 2010 р. № 2297-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>.

31. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України : Закон України від 05 жовтня 2017 р. № 2163- VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text> .

32. Про платіжні послуги : Закон України від 30 червня 2021 № 1591- IX. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#n1249> .

33. Про затвердження Положення про порядок емісії та еквайрингу платіжних інструментів : Постанова Правління Національного банку України від 29 липня 2022 р. № 164. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0164500-22#n20>.

34. Про затвердження Положення про встановлення вимог щодо забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика : Постанова правління НБУ від 29 груд. 2023 р., № 201. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0201500-23#Text>.

35. Про затвердження Положення про порядок підготовки та оновлення плану безперервної діяльності, плану відновлення діяльності та плану фінансування страховика: Постанова правління НБУ від 21 черв. 2024 р., № 74. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0074500-24#Text>.

36. Про спрощення процедур реорганізації та капіталізації банків : Закон України від 23 березня 2017 р. № 1985-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1985-19#Text>

37. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року. НБУ. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/about/refactoring/develop-strategy>.

Інформаційні ресурси

1. Асоціація страховий бізнес (АСБ) – об'єднання учасників страхового ринку України : веб-сайт. URL: <https://insurancebiz.org/>
2. Верховна Рада України : веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
3. Державна податкова служба : веб-сайт. URL: <https://tax.gov.ua>
4. Державний комітет статистики України : веб-сайт. URL: ukrstat.gov.ua.
5. Єдиний інформаційний масив даних про емітентів цінних паперів. URL: <http://www.smida.gov.ua>.
6. Інформація про стан і розвиток страхового ринку України : веб-сайт. URL: <https://www.nfp.gov.ua/ua/Informatsiia-pro-stan-i-rozvytok-strakhovoho-rynku-Ukrainy.html>
7. Кабінет Міністрів України (Урядовий портал) : веб-сайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua>.
8. Ліга страхових організацій України (ЛСОУ) : веб-сайт. URL: <http://uainsur.com/>.
9. Міжнародна асоціація органів страхового нагляду (IAIS) : веб-сайт. URL: <https://www.iaisweb.org/>.
10. Моторне (транспортне) страхове бюро України (МТСБУ) : веб-сайт. URL: <https://mtsbu.ua/>.
11. Національний банк України: веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua/>
12. Національна асоціація страховиків України : веб-сайт. URL: <https://www.nasu.com.ua/>.
13. Офіційні сайти банків, страхових компаній України.
14. Ядерний страховий пул України : веб-сайт. URL: <https://nuclearpool.com.ua/about>.
15. Insurance Europe : веб-сайт. URL: <http://www.insuranceeurope.eu/>.
16. FORINSURER : веб-сайт. URL: <https://forinsurer.com/>.

Додаток А

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет обліку та фінансів
Кафедра фінансів, економічних досліджень і туризму

ЗВІТ

з переддипломної практики
здобувача вищої освіти освітньо-професійної програми «Фінанси,
банківська справа, страхування та фондовий ринок»
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та
фондовий ринок
2 курсу ____ групи другого (магістерського) рівня вищої освіти
денної форми здобуття освіти

(прізвище, ім'я, по батькові студента)

База практики:

(назва підприємства, установи, організації тощо)

(район, область)

Керівник практики від бази практики:

(посада, прізвище, ім'я по батькові)

Керівник практики від кафедри:

(посада, прізвище, ім'я по батькові)

Захист звіту відбувся _____
(дата)

Оцінка: за 4-баловою шкалою _____

за 100-баловою шкалою,

оцінка ЄКТС _____

Члени комісії: _____
(прізвища та ініціали)

Додаток Б

ЛИСТ ОЦІНЮВАННЯ результатів проходження

практики

(переддипломної)

(назва практики)

здобувача вищої освіти освітньо-професійної програми
спеціальності

2 курсу ____ групи другого (магістерського) рівня вищої освіти денної
форми здобуття освіти

(прізвище, ім'я, по батькові студента)

Період практики: з « ____ » _____ 20__ р. по « ____ » _____ 20__ р.

Види робіт, що підлягають оцінюванню		Максимальна кількість балів	Результат оцінювання	Підпис
Результати проходження практики студентом, оцінка яких надана у відгуку-характеристиці керівника практики від бази практики		0-30		
Якість оформлення і змістовність наповнення щоденника та звіту з практики		0-29		
Загальна кількість балів, нарахована керівником практики від кафедри (до захисту)		0-59		
Презентація студентом результатів проходження практики та відповідей на запитання членів комісії		0-41		
Підсумкова оцінка:	кількість балів: за 100-баловою шкалою			
	за 4-баловою шкалою			
	оцінка ЄКТС			